

НА ВАЙНУ СА ШКОЛЬНАГА ПАРОГА

Амаль 2 гады – з 28 чэрвеня 1983 года па 5 чэрвеня 1985 года – знаходзіўся ў Афганістане Іван Лушчынскі. Служыў у Ферганскай паветрана-дэсантнай дывізіі, полк якой тады базіраваўся ў Баграме. Закончыў службу сяржантам, на пасадзе намесніка камандзіра ўзвода.

Вярнуўся да бацькоў у Обаль жывы-здоровы: ні ранення, ні кантузіі, ні драпіны.

– Відаць не толькі мой анёл-ахоўнік аберагаў мяне, але і бацькаў. Яго таксама звалі Іванам, – разважае зараз Іван Лушчынскі, з якім мы сустрэліся ў яго кватэры. Дакладней, доме, за які воін-інтэрнацыяналіст яшчэ не разлічыўся з СУП «Саўгас імя Машэрава».

А яшчэ дапамагала, відаць, добрая фізічная падрыхтоўка (яе вясковыя хлопцы ў тыя гады атрымлівалі пераважна ў сям’і), веды і навыкі, атрыманыя на ўроках пачатковай ваеннай падрыхтоўкі. Да гэтага часу добрым словам Іван успамінае Васіля Лаўрэнавіча Шарэнду, які выкладаў тады ў Машканскай СШ. Добра давялося папацець у Фергане, у вучэбным падраздзяленні. Вучылі не толькі ў казармах, на пляцу, у гарах. На палітінфармацыях пастаянна расказвалі пра звычаі і традыцыі афганскіх народаў і плямён, ісламе і Каране, вучылі культуры зносін з мясцовым насельніцтвам.

– Зразумець афганцаў, асабліва тых, што жылі ў кішлаках, было цяжка, прадугледзіць іх дзеянні – немагчыма. Будзе цябе частаваць дома чаем, а выйдзеш за населены пункт – пусціць чаргу з аўтамата, – успамінае Іван Лушчынскі.

Пра свой першы бой ён расказаў наступнае:

– У ім я практычна не ўдзельнічаў, як і пераважная большасць салдат, што першы раз траплялі ў боесутыкненне з маджахедамі. Выжыць – такую задачу на першы бой ставілі перад неабстралянымі салдатамі нашы бацькі-камандзіры.

Потым былі іншыя баі. У зімовы перыяд, калі ў гарах выпадаў снег, яны заціхалі, вясной актыўныя баявыя дзеянні ўзнаўляліся і не спыняліся да глыбокай восені. Дэсантнікі накіроўваліся ў рэйды, рабілі засады. І неслі страты. У адным з баёў загінуў сябар Івана Лушчынскага, хлопец родам з Разанскай вобласці, учарашні школьнік Жэня Ганін.

– Мы складалі большасць – сельскія хлопцы, хто ў 18–19 гадоў прымерыў ваенную форму, узяў у рукі аўтамат. Каб выжыць, даводзілася хутка адаптавацца да суровых афганскіх умоў, дзе днём стаяла спёка, а ноччу слупок тэрмометра апускаўся да мінусавых паказчыкаў, – успамінае былы салдат.

Прызыў, з якім Іван Лушчынскі трапіў у Афганістан, складаўся з 42 чалавек. Дэмабілізаваліся праз два гады – 22. Не, загінулі не ўсе. Шмат хто быў спісаны ў запас па раненні. Па назіраннях Івана Лушчынскага, не меншыя страты былі сярод вадзіцеляў, асабліва машынналіўнікоў, «бамбавозаў». Чаго не было ў Афганістане, ва ўсякім разе ў часці, дзе служыў ён, дык гэта дзедаўшчыны. Наадварот, афіцэры, сяржанты рабілі ўсё, каб «салагі» хутчэй вучыліся ваяваць, каб зменшыць страты.

Родныя ведалі, дзе праходзіць тэрміновую ваенную службу Іван. І вельмі хваляваліся. Хутка пасля яго прызыву ў армію, ў ліпені 1983 года, на могілках вескі Стрыгі, пахавалі Васіля Стасельку, які таксама вучыўся ў Машканскай школе. У красавіку 1984 года загінуў у Афганістане яшчэ адзін жыхар раёна Аляксандр Галькевіч, у студзені 1985 года – Віктар Русачэнка. Фактычна ўсе страты, якія панесла Сенненшчына за гады вайны ў Афганістане, прыйшліся на той перыяд, калі служыў і Іван Лушчынскі.

Зараз ён жыве ў Машканах, працуе ў мясцовым саўгасе ў кацельні. У свой час быў слесарам на свінакомплексе. Змяніць месца працы прымусіла хвароба – адкрылася язва страўніка. Хваробу Іван не звязвае з удзелам у вайне. Але ўспамінаць пра тыя далёкія падзеі не любіць. Нікому гэта не патрэбна, лічыць ён.

Аляксандр ЯЎГЕНАЎ